Pealinna Teataja

Päewaleht.

Tellimise hind postiga:

12 k. p.	6 r. — k.	8 k. p.	4 r. 10 k.	4 k. p.	2 r. 10 k.
11 „ „	5 „ 60 „	7 „ „	3 „ 60 „	3 „ „	1 „ 60 „
10 „ „	5 „ 10 „	6 „ „	3 „ 10 „	2 „ „	1 „ 10 „
9 „ „	4 „ 60 „	5 „ „	2 „ 60 „	1 „ „	„ 60 „

Wäljamaale aastas 12 r.
Tellida wõib igast päewast alates kuni iga kuu lõpuni.
Adressi muutmine — 15 k. ja endine adress üles anda.

Uut kaastööd wõetakse wastu. Igal käsikirjal peab saatja täielik nimi ja adress ligi olema, mis toimetuse teada jäävad. Tarwitamata käsikirjad hoitakse ainult selleks ... soowi peale alal. Töön ... kokkuleppimist mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 2—3. Toimetuse ja talituse adress: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. №29 (Kiigi ... wastas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Telefon 98-04.

Üksik number 3 kop.

Kuulutuste hind: nonpareille-rida 20 kop. 4 küljel, teks ... 40 kop. Kuulutusi, mis järgmisel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakse talituses kella 4 wastu. Kuulutuste wastuwõtmine aga üleüldse lõpetatakse talituses kell 5.

Nr. 61 (85). Petrogradis, pühapäewal, 15. (28.) märtsil. **1915 a.**

Kurbtusega teatawad sugulastele ja tuttawatele wanemad ja õed, et nende kallis poeg ja wend

Konstantin Puusepp

(вольноопредѣляющiйся)

10. webruaril ... on langenud.

Öõpäewa jookful wõtsime meie 2500 austrialast wangi ühes neljakümne ohwitseriga ja 7 kuulipildujaga.

Kaks aurulaewa Saksa weealuste paatide poolt põhja lastud.

„Pealinna Teataja"

peale tellimiste wastuwõtmine kestab edasi.

Tellimise hind 15. märtsist aasta lõpuni **4 rbl. 85 kop.**

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja staabilt.

Kesk-Niemenist lääne pool ja niisama ka Narewi paremal kaldal ja Weikseli pahemal kaldal oli 12. märtsil ilma muutmata.

Karpatidel nihkusime meie Bartfeldi sihil wäga palju edasi. Austrialased süütasid taganedes Zboro küla põlema.

Baligrodi sihis wõtsime meie kindlustatud kõrgustiku Jaworshetsist ida pool ära.

Nuske, Dodjuwi ja Kosjuwka juures lõime meie edukalt suurte waenlase jõudude pealetungimise tagasi.

Öõ-päewa jookful on meie poolt kuni 2 500 austrialast ühes 40 ohwitseriga wangi wõetud ja 7 kuulipildujat kätte saadud.

Ida-Galitsias paiskasime meie waenlase bataljoni tagasi, kes Zhoshawa juures Dnjestrist üle tuli, temale suuri kahjusid sünnitas.

Kaukasia Ülemjuhataja staabilt.

12. märtsil olid osalised kokkupõrkamised Tshorohi taga ja Olta sihis.

Muudel sihtidel wõrdlemisi waikne.

Kindralstaabi peawalitsuselt.

Saksa ajakirjandus kinnitab, et Peremõshli austrialaste garnison üle 25.000 ei ulatanud, et kindluses toidumoona weel tauaks oleks jatkunud, et garnison oma tehwa tagawara weel määratu suure arwu Wene wangidega pidi jagama, keda kindluse sõjawäe wäljajooksude ajal kätte olla saadud, et Peremõshli langemisel mingisugust sõjalist tähtsust ei ole, et wenelased Galitsias 300 linna ja alewikku ära häwitanud, kuna 250 nendest maatasa on tehtud.

Kõik tähendatud kinnitused on ainult selged ja kuritahtlised wäljamõeldused.

Peremõshlis andis umbes 120.000 arwuline sõjawägi meile alla; selle sõjawäe üksikasjaline kokkuseadsija wangi wõetud kõrgemate ametnikkude nimed awaldatakse kohe peale seda, kui asjakohased staabid oma töö on lõpetanud.

Meie poolt Peremõshlis wabaks lastud Wene wangide arw, kellest suurem osa haawatud on, ulatab ainult 1.350-ni.

Tõsise tahtsuse kohta, mida waenlane Peremõshlile annab, on kõige õigem nende arwamata ohwite järele otsusid teha, mille wacal waenlane 1914. a. nowembri kuu lõpust saadik kindlust päästa püüab.

Ükski linn ega alewik Galitsias ei ole meie poolt rüüstatud ega maatasa tehtud.

„Breslau" hukkasaanud?

„Birsh. Wed." eratelegrammi järele **sattus Türgi ristleja „Breslau" Bosporuse suus miini otsa ja sai hukkawalt wigastatud.** Tema parandamise katseid tehtakse Konstantinopolis.

„Breslau" traadita telegrafi jaam wiidi „Hamidie" peale üle.

Peremõshl austrialaste arwudes.

Ajakirjanduse büroo Austria wägede peakorteri juures on wiimaks waikimist murdnud ja langenud kindluse kohta teateid jagama hakanud.

Wiimasel piiramise nädalal olewat kindluses 45.000 tööwõimelist soldatit, 29 maakaitsewäelast ja 25.000 a-alist sõjawäelast olnud. Peale selle wiibis weel hospidalis 28.000 haawatut soldatit rawitsusel. Kindlust kaitses 1.050 suurtükki, 30.000 inimest sai piiramise ajal surma.

Lõhutud kantsid kujutawad hirmsat pilti. Kõik on ümber paisatud ja põhjaga ülespidi löödud, justkui tulepurtskawa mäe kraateris. Siin ja seal wedelewad püssid ning suurtükid. Igal pool silmad surnukehasid.

Lääne sõjawäli.

Parisis, 13. märtsil. Ametlik teadaandmine 13. märtsil kell 3 päewal: Päew läks wäerinna suuremal osal waikuses mööda; wihma sadas wahetpidamata. Maasi ja Moseli jõe wahelisel maaosal on waenlase katsed meile peale tungida, juba alguses kerge waewaga tagasi löödud; kaks pealetungimist Consenvois ja Core metsades on meie poolt tagasi löödud, kolm pealetungimist Eparge'i juures ja kaks Le Pretre'i metsas.

Parisis, 13. märtsil. Ametlik teadaandmine 13. märtsil kell 11 õhtul: Belgias, Nieuporti piirkonnas on suurtükiwõitlus. Saint-Georges'i lähedal wõtsime meie mõisa ära. Elsassis, Reichackerkopfi juures juhtisid sakslased kaewikutesse keewa wedelikku, kuid ilma tagajärjeta. Kuus meie lendurit andsid Metzi waksali peale tuld. Samuti on Straßburi kasarmute peale pommisid wisatud.

Meresõda.

Londonis, 13. märtsil. **Aurulaew „Delmira" on teel Boulognesse Saksa weealuse paadi poolt põhja lastud. Weealune paat andis komandole ainult 10 minutit laewalt lahkumiseks aega.** Komande asus Waiti saarele.

Londonis, 13. märtsil. Rootsi aurulaewad „Vera" ja „Jeanne", kes risikeermaga Glasgewi sõitis, on Britania kolliwõimude poolt kinni peetud, sest et koorm Saksamaa laewalt olla saadud.

Douvres, 13. märtsil. **Hollandi aurulaew „Medea",** kes Selunist Londoni sõitis **on eila** Beche-Headi'st lõuna pool **Saksa weealuse paadi poolt põhja lastud.** Ekipash on Inglis laewa poolt päästetud.

Stockholmis, 14. märtsil. „Social-demokraten" kirjutab, et kolm Saksa laewa „Bavaria", „Germania" ja „Koenigsberg" Lääne meres Wene miinide otsa sattunud ja põhja läinud. Sel puhul teatab Rootsi telegrafi agentur, et „Bavaria" tõepoolest kogu ekipashiga hukka sai, aga nagu arwatakse, tormi tagajärjel. „Koenigsberg" sattus Wene miini otsa ja wajus põhja, kuna „Germania" õnnelikult pärale jõudis.

Õhusõda.

Londonis, 13. märtsil. Norra laew „Diana" teatab, et Calais poole tüüriw Saksa lennumasin laewa pihta 300 noolt laskud. Komando puges laewa kiste peitu. Wiga ei saanud keegi.

Meie seltskonna alalhoidlikkuse puudulest

kirjutas „P. Teat." nr. 54 K. L. pika kirja. Et seal mõtteid awaldati, millega erapooletu seltskonna liige mitte leppida ei saa, siis lubatagu mulle sel puhul paar sõna ütelda.

Ma ei mõtlegi K. L-iga waielusesse astuda ja kõiki tema tõendusi arwustama hakata, see wiiks liig kaugele ja ja oleks mõtteta: kaugelt suurem osa lugejaid saab isegi aru, milleks see küsimus üles wõeti ja milleks hulk kõrwalnäitusi ja pikk laialdane sissejuhatus tarwilikud olid.

K. L. kaebab, et meil weel alalhoidlust ei ole, seda traditsionilist alalhoidlust, mis wanade kulturrahwaste mitmesugustele asutustele nende kindluse annab ja neid alal hoiab. Ta kaebab, et meil igal kisakõril, kes peakoosolekutel rohkem lärmata oskab ja mõnikord isegi wägiwalda ja walet tarwitada, wõimalik olla wilunud ja ausat tegelast eemale tõrjuda. See wäide tarwitab wastuwaidlust. Kõige pealt: kui räägitakse wanadest kulturrahwastest ja nende alalhoidlikkusest, siis wõetakse meie noorelt, waewalt tärkawalt rahwuslikselt isetegewuselt alalhoidlikkuse wõimalus juba selle samaga ära. Sest kindel on, et wanadel kulturrahwastel oma tegelaste senine tegewus ja oskus, kui ka ausus ning tööarmastus hästi tuttawad on. Niisama teada on nendel ka, et nad oma kõige paremad mehed sinna waliwad, kelle asemele nii pea uusi, walitutest märksa kohasemaid ei leidu.

Meil puudusid meie majanduslisté ettewõtete tärkamisel täitsa wilunud inimesed. Sinna waliti neid, kellel julgust ja sagedasti häbematuskt ei puudunud ennast walida lasta. Ja sellest ajajärgust pole meie weel praegu kaugeltki wäljas.

Ja kui nüüd nooremad, teadmistega warustatud mehed peaksid ilmuma, kellel awaram waade, laiem silmaring ja ausus ning kohusetunne soowitajateks on, siis ei ole midagi loomuwastast, kui neid seniste kogenenud meeste asemele walitakse, kellel ainult see teenuseks on, et nad juba ennemalt asutusi juhtinud. Meie noortel asutustel puudub enamalt õiglane arusaamine oma rahwa-majanduslisest ülesandetest. Ei ole suudetud elu ega hoogu anda tegewusele, pole õigeid arenemise teesid üles leida suudetud. Meil on asutusi, kes oma lühikese ea peale waatamata juba oma hiilguse punktini näiwad jõudnud olewat ja kängu jäämise tundemärka awaldawad. Ja seda peaasjalikult sellepärast, et asutuse eesotsas seisjad jõud oma ülesande laiusest pole suutnud aru saada.

Meie ei sunda aga sellega leppida ega ka selles mõttes kulturrahwaste wana asutusi eeskujuks wõtta. Weel enam meie kodumaa tugewamate naabrite sakslaste asutusi, kelle noorus iga ja wõitluse ning edenemise ajajärgud ammu möödas on. Nende asutused on rauga-ease astumas ja kui siin konserwatism jõuks on, siis mitte eduliseks, waid kaitsjaks täielise kahanemise eest. Nendel on tähtis seda alal hoida, mis nad kätte saanud, meil tuleb aga iga päew uusi teesid otsida, kudas uusi wõitusid saada. Wist on igaühele sellega arusaadaw, et meie oma Eesti noorte asutuste juures mitte sarnase põhjusmõtte järele ei tohi toimetada nagu seda sakslased teewad. Teeksime nii, siis oleksime samasugusele kõdunemisele paratamatalt pühendatud nagu meie naabrite sakste mitmed asutused ja terwe nende kultur Baltimere idakaldal.

Meie ei tohi sarnasest alalhoidlusest ennast waldata lasta! Meie peame kõik oma oskuse ja teadmised selleks tarwitama, et oma ühiskondliste ettewõtete juhtideks inimesed saame, kes täiesti ajakõrgusel seisawad ja omast ülesandest õieti aru saawad.

Tahetakse aga meil igasugust wärskendust nagu tonti kartma hakata ja alati walimistel ainult „wanad tagasi" hüüda, siis oleksime oma seltskonnaliikme kohustest wäga wildakalt aru saanud. Meie hoolitseks ainult selle eest,

et üksikutel soojad pesad on, et ühiskondlised asutused üksikute tegelaste jaoks on loodud, nagu isegi „Post." hiljuti tähendas,—ja meie poleks mitte wäärt noore, arenewa rahwa nime kandma.

Meie peame iga oma awaliku tegelase tegewust hoolega silmas pidama, teda wääratuste puhul hoiatama ja arwustama ja kui need ei mõju, ta ka kõlbmataks tunnistama ja kõrwale heitma.

Jääme meie oma tegelaste wastu ükskõikseks, unustame kõik nende pahed kohe järgmisel päewal ja walime kõlbmatuid mehi asutuste ette otsa, siis näitame, et meie seltskonnal enesel õiglase ja süüdluse tunne tume on ja et ta oma kasusid ei oska kaitsta, waid ennast saatuse hooleks annab.

Seda kõikide meie Eesti asutuste kohta üleüldiselt. Et aga K. L. oma kirjas nähtawasti peaasjalikult ainult linnased Eesti asutusi ja pealegi laenu-asutusi — silmas pidas, siis ka paar sõna selle kohta.

Mulle näitab, et kohalisel Eesti seltskonnal juba küllalt sedawõrd enesetunnet, arusaamist ja arwustuse wõimet on, et oma asutuste koosolekutel ja walimistel haganaid teradest lahutada osata ja et K. L-i hoiatus sugugi tarwilik pole. Nagu wiimased Laenu- ja Hoiuühisuse walimised näitasid, ei sundeta ka kinnistelgi koosolekutel enam suure suu ja ägeda häälega ennast walima sunnida kui meheks teataks, et ta seal kohane pole. Ja kui seal siiski mõne meie walimisel wiga tehti ja niisugused ametisse waliti, kes oma wiimase aja tegewuse läbi iga õiglase inimese lugupidamise kaotanud on, siis annab see just sellest alatähtsatest ja mitte küllalt peenenud inimeste seltskondliste kombeste tundmisest tunnistust, mida K. L. nii wäga soowitab.

Ainult ükskõiksusega ja harjumisega wõib seda nähtust seletada. „Ta ju korra seal oli, walime tagasi!" Niisugust une laulu ei tohi meie mitte sallida. On mees kõlbmata, siis ei walita teda mitte ei tagasi ega edasi! On ta aga oma kohale sünnis, siis ei pea eba alakoidlikkuse pärast ega mõnel muul põhjusel teda walimata jäätama. Terasemat inimeste hindamist walimiste puhul on tarwis. Mitte in corpore „wanad tagasi", waid hoolsalt ja igakülgselt toodagu iga üksiku mehe teenused ja pahed päewawalgele, walgustatagu ja kaalutagu neid ühe walitawat ükshaawal, ja kui keegi oma kaalu wälja ei anna, siis jäägu ta kõrwale.

Kuid asjalik ja erapooletu oldagu seal juures ja ärgu lastagu wäikestest isiklistest asjaoludest ennast kõigutada ega waletoonidega ära petta. Ja selleks on tarwis walitawate kandidatide üle awalikult läbirääkida ja igaühele suu sisse tõtt ütelda, kuigi see mõnele walus, mitte aga lurjaja ilmega näol nurgatagusaid tallata ja warjulistes kohtades wastast määrata.

Aus ja awalik peab ühiskondline töö olema, ausalt ja awalikult sinna ka tegelasi walitama. Siis pole kartust, et asjad ja asutused selle all kannatawad. Seltskond peab ise oma asutuste ja nende tegelaste üle walwust pidama ja iga wäärnähtust terasest tähele pannes tegelasi aegsasti hoiatama.

Awalikkus ja ausus on ühiskonna tegelase esimesed nõudmised!

Erapooletu.

Weel naisliikumisest.

Motto: Kus wiga näed laita
Seal tule ja aita...

Seda wist tahab öelda „Naine" oma wastuse wiimases lauses, ühtlasi wäikest pikenoolekest minu „ilusate sõnade" pihta lendu saates. Sellega annab ta nähtawasti praktikale eesõiguse, teoriat enam wähem kõrwaliseks pidades. Põhjusmõttelikult olen sellega päri, sest wiimane s. o. teoria on enamalt jaolt just tegeliku elu kogemuste najal üles ehitatud, ja sagedasti wõtawad uued mõtted wanade wäärtuste waremetel uut elu ja hoogu. Kuid siiski wõib praktikat wähe kanaga wõrrelda, kes kotka muna on wälja haudunud, sest kui mõte kord wallali pääseb, siis ei tunne ta enam kütkeid, kuna praktikal aja pikaline edenemine alatasa kammitsad jalus peab. Et mõttel piiramata wabadus ja wõimalus on lendamiseks, sellepärast ka juhtub, et ta elust ette sõuab, seda kaugele enese taha jättes. Sellega awab ta aga silmapiirisid, mis kergesti wõiwad nägemata jääda, ainult tegeliku elu faktisid silmas pidades ja neist mitte üleüldisemaid tähelpanekuid tehes. Järgneb, et mõtetewahetus ehk teoretiline töö wast niisama tähtis on, kui igapäewase töö tegemine, sellepoolest et ta sihtisid selgitab, teed näitab, mida mööda sammuda.

Iseäranis naisküsimuses on wäga tähtis asja teoretiline arutamine, sest et siin peaaegu ideeline külg suuremat osa etendab, kui majanduslik. Weel enam, kui materialsete olude all, kannatab naine praegusel ajal igasuguste kiwinenud, sisesmurdunud waadete wale ja kitsarinnalise arwamiste surwe all, millest ta aga ei pääse enne kui tõirja uusi wäärtust on hakanud hindama. Kudas saab aga uusi aateid laiali kanda, kui mitte ajalehtede, raamatute kaudu.— Ka „ilusatel sõnadel" on oma tähtsus, ja kes neid teeb, teeb ka omast kohast tööd. Kui meil ainult rohkem mõne asja kohta kirjutataks! See, mis inimestel südames [illegible], tungib wälja, ja wastastikku mõtete awaldamistel saadakse wast kaugemale, kui üksikul juurdlemisel. Kui ühest asjast räägitakse, siis tähendab see ka et ta surnud ei ole, ja mis elab, see edeneb ja liigub...

— Kuid alguses nimetatud „mottole" wõiks ka teisest küljest ligineda. Paneksime näituseks naisühisusele küsimuse ette, mil kombel on ta oma sihtide laiemaks propaganderimiseks tööd teinud? Kus kohal tutwustab ta huwitatuid oma tegewusega, wõtab liikmeid wastu, missugustel tingimistel jne.?

Naisühisus on oma sõjariistad natuke liiga kergesti katti pannud. Sõja aeg — sellega wabandatakse harilikult kõike. Tõsi ju on, see aeg halwab nii mõndagi, kuid ei nunda midagi.

Aeg on halb, kuid kujutagu ette, et sõda weel mõni aasta kestab. Kas siis tõesti seltsid Wene wanasõna järele peawad „mere ääres istuma ja ilma ootama?" Paljud asutused, kes sügisel lengu pidid jääma just selle ettetunnetuse pärast, et midagi ei saa ära teha, on ometi pead tõstnud ja neil ei ole mitte kõige pahemine läinud, nagu elu näitab.

Ehk kui selts tõesti arwab, et nüüd wäljaspool nii wähe wõimalust oleks tegewuse awaldamiseks, siis oleks nüüd seda kohasem aeg sisemiseks süwenemiseks, edaspidise eeskawa wäljatöötamiseks, sihtide rajamiseks, koondamiseks ja ettewalmistamiseks tõsisele, kasutoowale, algatusrikkale tööle.

Ärgu naisühisus end hirmutada lasku ironilistest märkustest ehk naeratusest, millega harilikult igat siitpoolt ettewõtet armastatakse wastu wõtta. Et naisterahwas midagi ei suuda, midagi walmis ei saa jne., seda on juba nii palju korratud ja korratakse edaspidi, nii et see igasuguse algupäralisuse juba on kaotanud ja meid sugugi enam ei puuduta ega tööst ei eksita. On ikka ja alati naisi leidunud ja leidub weelgi, kes kättemõõdetud piiridest üle on astunud ja seega igasugused portsjoni wiisi mõistuse ning wõimise jagamised naeruwäärilisteks teinud. Kes sihikindlalt ja julgelt ausat, aatelist tööd teeb, wõib ka tagajärgede peale julge olla.

Lõpuks weel wäike märkus: kõik meie seltsid ja ühisused tammuwad wanas iganenud pidude jne. nõiaringis. Ilma et iseenesest midagi nende, kui sissetuleku allika, wastu oleks, pidude toimepanemist isegi seltskondlise läbikäimise otstarwe pärast teatud wiisil õigustates tahaksin ometi küsida, kas ei tihkaks keegi ka teisi ettewõtteid läbi hakata arutama. Naituseks ühistegewuses, sellel alal ei ole naised peaaegu sugugi tegewad, kuid see tegewus iseenesest poleks sugugi nii lootuseta. Siis käiks naisühisuse otsekoheste ülesannete hulka—kui see põhjuskirjas ette nähtud—naisküsimust selgitawate raamatute kirjastamine; asjatundjaid wõiks ette walmistada. Räägitsin ka „naistepangast", kui see . . . kui see mitte nii osatu lootuseta ei oleks.

Helmi.

Wäljamaa.

(Oma kirjasaatjalt.)

Merede tulewik. Rootsi lehtede teatel pidas kindral Garibaldi pärast Inglis- ja Prantsusmaal käimist Italia politika tegelastele kõnet, milles ta muu seas tähendas, et sir Edward Grey ja president Poincaree talle sõna-sõnalt olewat öelnud: Pärast sõda kuulutatakse Wahemeri, Punane meri ja Adria meri rahwuswaheliseks.

Kui sõja kulude katmisest jutt tuli, nimetati summat 140 miljardi. Kuna aga Saksamaa Austriaga seda wälja maksta ei suuda, siis olewat wõimalik, et kolmikühenduse riigid Türgimaa oma wahel ära jaotawad.

Igatahes tuleb Osmani riigi päewi loetuteks lugeda.

Kas Saksamaad tohib manada? Üks Ozaie maakonna (P.-Am. Üh. r.) kohtunik lausus: „Minule on ükspuhas, kui palju tuhat pommisid Saksa keisri peale wisatakse". Ameerikas elawad Saksa alamad lugesid sellest haawamist ja tõstsid kohtuniku wastu Ühisriigise walitsuse ees kaebtust. See jäeti aga tähelepanemata.

Besarabia ning Transilwania ümber. Rumenia ajakirjanduses kestawad ägedad waidlused edasi: mida kõige pealt katte püüda, kas Transilwaniat, wõi Besarabiat? Sakslaste poolt ostetud lehed katsuwad Rumenia seltskonda Wene waenulisi meeleolusid istutada. Neil ei näi aga suuremat mõju olewat. Juhtiwad ning usaldust äratawad lehed näitawad näpuga katsutawalt, et Besarabia Rumeniale kaugeltki nii tähtis pole, kui Transilwania. Pealegi oleks mõtteta Besarabiat püüda: katte teda ometi ei saa.

Amerika weealuse paadi hukkasaamine. Nagu Honolulust New-York'i telegrafeeritakse, wajus Amerika weealune paat „F. 4" õppesõitmise ajal teadmata põhjusel wee alla, ega ilmunud enam nähtawale. Otsimisel selgus, et ta sügawal põhjas lamab. Ülestõstmise katse läks luhta. Kardetakse, et komande, mis 25 inimesest koosseisab, juba lämmatis-surma on langenud. (Pta.)

Pühadeleib keelatud. Saksamaal keelati lihawõtteks pühadeleiwa (куличи) ja biskwide walmistamine ära. Keelu wastu eksijaid ähwardab pooleaastane wangistus.

Peab tahtmata futuristiks hakkama... Berlini ajalehed soowitawad nälja wastu wõitlemiseks abinõusid otsides maja rõdusid ja aknaid edaspidi mitte enam lilledega kaunistada, waid melonide, kurkide, salati ja muu aiawiljaga. (Pta.)

Sõja poolehoidjate wõit Italia senatis. Italia senat walis kinnisel koosolekul 149 häälega 80 hääle wastu ajalehe „Corriere della Sera" toimetaja Louigi Albertini, keda kui kolmikühendus riikide sõbralist tegelast ja terawat sõja poolehoidjat tuntakse, oma liikmeks. (Pta.)

Sõja wastu walmistamine. Nagu Triestist saadud teated kõnelewad, jatkab Austria-Ungari oma piiride kindlustamist Italia wastu. 11. märtsil sõitsid 4 jalawäe polku kohale, millest 2 Bisacco ja üks Isonzi jõe luhta asus. Pelle kaitsewäge suurendati 100.000 inimeseni. Ka uusi mortirisid on tähendatud kindluseesse juure muretsetud.

Helwetsia lehtede teatel lahkuwad Austria alamad Italiast. Paljud saadetakse sunniwiisil wälja.

Krakau elanikkude lahkumine. Krakau lehtedes on sõjawõimude poolt kuulutus awaldatud, milles eraisikutele nõu antakse linnast lahkuda, sest Peremõschli langemise järele wõiwat Krakau ja selle ümbrus hõlpsasti sõja tallermaaks muutuda. Rahwa keskel tekkis hirm. Kraami ja wara saatuse hooleks jättes põgenewad elanikud kardetawalt linnast wälja. Wieni tuleb iga päew 18 täistuubitud rongi põgenejatega.

Salakauba kinnipidamine. Bulgaria ametiwõimud pidasid Rustschukis 20 wagunit Kruppi sõjariistadega kinni. See kaup oli Saksamaa poolt Konstantinopolisse läkitamiseks määratud.

Sofia põrgumasina paigaleseadja isik on nüüd lõpulikult kindlaks tehtud. Ta on nimelt makedonlane Wekuntiew.

Wenemaa.

Peremõschli komandant Kiiewis. Tsheh Kusmanek, Peremõschli kindluse komandant, on juba Kiiewi jõudnud. Teda toodi sinna ühes oma adjutandi— Ungari ohwitseriga. Kusmaneki staab on alles Wenemaale jõudmata.

Endine kindluse kaitsja näib alles tugew elawaloomuline mees olewat, 55 aastat wana. Wagunist maha astudes sammus ta rahulikult wahtide saatel waksali wäljakäigu poole. Ta kannab tumesinist mantlit lihtsast soldati riidest.

Waksalist wiidi Kusmanek kindluse staabi, kuhu tal sõja lõpuni wangi tuleb jääda.

Juhime jutulugejate tähelpanekut tänases numbris ilmuma hakkawa B. Lasarewski uudisjutu

„Terwe elu"

peale, mis õige huwitawalt praegust sõjaaegset seltskonna meeleolu kujutab.

Pealinna teated.

Kohaliku Eesti Jaani koguduse leerilaste õnnistamine on täna, palmipuude pühal koguduse kirikus — õpetaja J. Walti pihtkonnas hommikusel jumalateenistusel, mis kell ½10 algab, õpetaja F. Stockholmi pihtkonnas päewasel jumalateenistusel, mis kell 2 p. algab. Leerilapsi on: õp. Stockholmi pihtkonnas 43 poissi ja 48 tütarlast — kokku 91 leerilast, õp. Walti pihtkonnas 47 poissi ja 57 tütarlast — kokku 104 leerilast.

Muusikaarmastajatele tuletame siinkohal meelde, et Harduseseltsi 22. märtsil Peetri kommertskooli ruumides ettekantawa kontserdi mitmekesise eeskawa ja toimkonnes. Piletid on juba müügil.

Eesti Jaani koguduse liikmete tähelepanekut paluwad koguduse õpetajad siinkohal selle peale juhtida, et ka teisipäewal, 18. märtsil kirikus hommikune jumalateenistus õp. Walti poolt, armulauaga on, sellepärast palutakse koguduse liikmeid sel päewal rohkemal arwul armulauale minna, et Suurel Neljapäewal ja Reedel nii suure armulauaaliste tungi ei oleks.

Ärge unustage ülestõusmise pühadeks haawatud sõjameestele rõõmu walmistada. Eesti laatsarete komitee palub meid siin kõigi heade inimeste südame pihta koputada, et nad eelolewatel pühadel haigeid sõjamehi ära ei unustaks.

(Eesti laatsaretis Nowenski põikuul. 3) wõetakse haawatud sõjameeste pühadelaua jaoks andeid rahas, igasuguses toiduaines mis ja muul näol wastu.

P. E. Ü. S.-wahelise toimekonna korraldusel 7. märtsil s. a. Kalaschnikowi Börsesaalis ärapeetud piduõhtu aruanne:

Sissetulekud:

Piletite müügist	442 r.	55 k.
Aupiletitest	242 „	— „
Lilled, programmid jne.	116 „	71 „
Kokku	791 r.	26 k.

Wäljaminekud:

Saali üür ja ehtimine	200 r.	— k.
Kuulutused, piletid, margid jne.	154 „	26 „
Osawõtjatele kunstnikkudele tasuks ja sõidurahadeks	160 „	— „
Klaweri tasu	12 „	— „
Mitmesugused kulud	57 „	19 „
Puhas kasu	207 „	81 „
Kokku	791 r.	26 k.

Toimekond awaldab oma tõsist tänu kõikidele kunstnikkudele, kes pidu kordaminekule lahkesti kaasa aitasid, iseäranis aga Wäino Solale, kes mitmesuguste takistuste peale waatamata siiski meie ettewõtet toetas, niisama tänab toimekond ka kõiki peoõhtust osawõtjaid, kes oma kohust meie eest wõitlejate wendade wastu ka sel puhul jõudumööda püüdsid täita.

P. E. Ü. S.-W. Toimekond.

Üleüldine rõugete panek. Üleüldise rõugetepaneku ettewõtmiseks on peaaegu kõik eeltööd tehtud. Linna poolt on selle otstarbeks 40 tuh. rbl. määratud. Esialgse kawatsuse järele tuleb 213 tuh. inimesele rõuged panna. Selleks pannakse 120 rõugepanijat majast majasse käima. Üleüldist rõugepanekut loetakse juba sellepärast wäga tarwilikuks, et pealinna täiskaswanutest elanikkudest seni kõigest 10 % on omale lasknud rõugeid panna.

Ätt oli pikal paastu ajal Nänni wastu nagu külmaks jäänud. Nänn käis ju mitmelt moorilt ja kaardiargalt abi otsimas, kuid asjata.

Seal tuli Hariduseseltsi näitemüük ja — näe!

Mis see on: warastatud pole, ostnud ka midagi ei ole, kuid — taskud jääwad tühikese ajaga tühjaks? Näitemüük.

Hariduseseltsi näitemüügil. Linna raekoja Aleksandri saal on Hariduseseltsi näitemüügi puhul õige kena ja pidulitu walimuse omandanud. Juba eila hommiku warakult hakkasid seltsi tegelased üksikute jaoskondade kaupa kiosta ehitama, müügilaudasid üles seadma, asju korraldama jne. Kõige selle juures on püütud silmas pidada, et iga asi oma õige koha peale saaks, nii üles seatud ja korraldatud saaks, et ta wõimalikult kenasti wälja paistaks ja silmale ilus waadata oleks. Saali ennast ja kiosta on „rohelisega" ja lilledega ehitud, nii et näitemüügi kogupilt wälimiselt õige meeldiwa ja, wõib olla, kegnui walmicrikka ilmelcomu omandab. Wäljapandud käsitööasid pealiskaudselt waadates paistab nii mõnigi ütlemata maitserikkalt ja kenasti walmistanud naisterahwa näputöö silma. Iseäranis ilusaid asju leidub III. jaoskonna lanal. Umbkaudse kokkulugemise järele on kõigi jaoskondade poolt kokku käsitöösid üksi üle 1500 rubla eest wälja pandud. Peale selle leidub siin weel palju muid asju, mis kingituste näol kokku tulnud.

Peale üksikute jaoskondade on siin uued müügilauad ja kiostid üles seadnud: warjupaiga jaostend saali keskruumis kena walimusega kiosti, kas puuwilja ja nn. erenchoni müüakse; see jook on Hariduseseltsi näitemüükidel päris traditsioonilikseks joogiks saanud; sellesama jaoskonna poolt weel jahutawate jookide (limonad) puuwilja ja kolowitanad, Eesti rahwa Muuseumi postkaartide ja haawatud sõjameeste käsitööland. Wiimaste hulgas on mitmesugused punutud korwid, willased kudumistööd jne. Ka ei puudu näitemüügil wäga mitmesugused meile juba nii tuntud „rahawõimised, alatine Hariduseseltsi näitemüükide „Eesti onu" oma weriworsti, silgu, leiwa, kartuli ja hapupiimaga, niisama ka „Eesti taar".

Einelauaruumis wõib igasugust jõogi ja joogikraami saada, niisama ka wiinamarja mahla, theed jne. Ka einelauaruum on „rohelisega" kaunistatud.

Iseäranis suurt tähelepanekut wõib nüüd sõjapäewil nõndanimetatud sõjariistade muuseum pakkuda, mis meie toimetuse ja asunduste osakonna poolt korraldatud. Siin on wälja pandud Austria ja Saksa püssid mitmesugusest kalibrist, mõõgad, suurtüki kuulide kestad ja killud, püssikuulid, Wene kuulipritsi lint ühes hulga kuulidega, Saksa õhulaewalt maha wisatud pommi killud, suurtükikuuli tükid, mis Saksa ristleja „Göben" Sewastopoli peale saatis, Saksa ristleja „Magdeburgi" pealt leitud mitmeharuline nuut ehk piire, millega Saksa ehwiiserid oma madruseid karistawad. Ühesõnaga — „sõjariistade muuseumis" on palju asju, mis igaühti huwitada wõiw, sellepärast argu jätku keegi siin käimata. Ziegi niisugused asjad, nagu kuulide läbilöödud — harilikkudest, kui ka dum-dum ja lõhkewatest kuulidest — on siin wälja pandud.

Wõime weel tähelepanemist 60-pundalise „suma"ani" kuuli tüki peale juhtida, mis ka „sõjariistade muuseumis" aset leiab. Ütleme juba ette, et igaüks kibedasti kahjatseda wõib, kes seda omapärast muuseumi ei läbe waatama.

Kui eila kell 5 p. l. näitemüük awati, hakkas inimesi aegajalt kokku walguma. Kuni kella 11 õhtu, mil näitemüük kuni tänaseks lõppes, müüdi 900 sissemineku piletit ära. Täna algab näitemüük kell 11 hom. ja kestab kuni kella 11 õhtu.

Börse teated.

Eilajel rohkemal ei olnud müüjaid ega ostjaid, ja needki wahetud hinnad, mis kuulda olid, ainult nominaalsed, ilma et nende hindade peale mingi tehingut tehtud. Maltsewi akt. 184, Tereschtschenko 108, Russian Oil 132, Naftiew 252, Parviaineni 132, Petr. Rahv. 105, Sormowo 144, Wene laewa ehit. 87, Lena Goldf. 21,15.

Internatsionaal pank andis 1914. a. eest puhast tulu 3,555,842 r., kuna aasta warem puhastulu 6,953,995 rbl. ol. Diwidendiks kawatsetakse maksta, mis iga aktsia peale 15 rbl. teeb. Aasta warem oli diwidendi 35 rbl. ehk 14%.

Päewasündmused.

Loomakaitseselts sai teada, et keegi Popowkas elutsew Destombi oma kodu loomi näljaga piinab. Seltsi agendid sõitsid Popowkasse ja leidsid: Destombi majas ei olnud ühtegi inimese hinge, kuuris leidus üle 50 kodulinnu ja 3 koera — kõik ära näljanud, vaid oli ka üks näljanud koer ja kass; kuunis oli 6 lahja lehma, 2 lammast ja 7 kitse; loomad ei olnud nähtawasti mitu päewa toitu saanud. Sõnnikuhunnikus leiti ka mitu looma surnukeha. Selgus, et Destomb ise ühte pealinnas käib kodu ja mõnikord mitmeks päewaks jääb.

Wäli. Kirjast. Osaüh. **„Ühiselu".**
Wastutaw toimetaja **A. Janson.**

Dr. L. JAKOBSON.
606-914 süfilise, wenerilise, naha- ja ingul. närwise, (elektri arstimine) spetsialist. Iga päew 9—11 h. ja l. 1—8 õ., pühapäew k. 10—1 l. p. Забалканскій пр. (уг. 3-й роты) д. 31, кв. 6.

Tripper ja sifilis
igap. 8—1 ja 5—11. Nikolajewskaja 42
Dr. Trof.

Newski, 128, arst. maja, Nikolai w. juures. Wastuw. kella 10 hom. — 11 õht.
Kroonikalik tripper.
Arsonwali elektri woolud. Sifilis 606-914.

Olaw ämmaemand
annab sünnit. ja raskejalgsel. nõu ja abi igal ajal. Pet. pool. Широкая, 20, кв. 17. Tel. 279—12.

Kunsthambad
wastuw. k. 10—9 õht. Красносельск. ул., 12, кв. 4. Петр. ст. **A. A. Toom.**

Dr. Kroll teine trepp Puschkinsk. Newski 79
Kõige uuemad trippert ja tema järeld. arstim. witsid. Sifilis (914 kõiki elektrit. Wastuw. 9—1 ja 6—9 õ. naister. 2—4, tel. 559-71. Kehwematele kättesaawad.

ОСПУ прививаетъ медицин. фельдш. латышъ у себя 6—10 ч. в. и на дому. Невскій пр., 66, кв. 26. Тел. 174—96.

Petrogradi Eesti Hariduse Selts.

Linna raekoja ruumides (Невскій, 33).

14. ja 15. märtsil 1915. a.

Näitemüük

(Bazar)

Rikkalik wäljawalik tõitsugu ilu- ja tarbeasju.

Soome mööbli magasin
Petrogradis.
Невскій пр., 26. уг. Мал. Конюш. Kõnetraat 128—56.
Magasini walitseja W. Rokkanen.
Suuremate Soome puutööstuse wabrikute mööbel walmis ja tellimiste peale.

Hamba-Arst
M. Joelson, Офицерская, 9, кв. 18. Sissekaik hoowist. Kunstl. hambad plateqa ja ilma. Wäljatõmbam. ilma waluta, wastuwõtmine 5—9 õ., pühapäewal kella 10—6. Teenijatele alandatud hindadega.

Ombleja
wõtab tellimisi kõiksugu tööde peale. Walmistamine ruttu, hinnad odawad, Нов. Дер., Задняя ул., 65, кв. 1 Roosileht.

Juurdelõikuse- ja õmbluse-kursused.
J. Lenow.
Wos. Saar., 3 liin., nr. 10, kort. 1. Tel. 493-17. Kõige uuema Parisi metodi järele õpetatakse lühikese aja sees amet kätte. Teenistuses olejad wõiwad ka pühapäewiti õpetust saada. Sealsamas müüakse ka kõige uuemaid moodilehta ja schnittisid walmis ja tellimise peale. Seletused ka Eesti keeles.

Petrogradi

Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisus

Ärisеis 28. webruaril 1915 a.

Итальянская ул. д. 5, тел. 189-41.

Activ.		Passiv.	
Kassas	4.264,42	Osamaksud	135.217,03
Laenud	429 775.71	Mitmesugused kapit.	8.201,22
Teistes rahaasutustes hoiul	465.708,30	Tähtajal. hoiusummad	439.185,13
Wäärtpaberites	2.700.—	Tähtajata „	314.290,70
Liikmemaks Põhja W. Kr. Üh.	1.800.—	Wäljamaksmata %% hoiusum. eest	17.158,95
Liikuw warandus	2.796,79	Laenude protsendid	10.991,66
Üleminewad summad sissenõudm.	752,74	Wiiwituse maks	680,23
Hoiusummade protsendid	265,52	Sissekirjutamise maks	88,—
Ülеaegsed laenud	13.801,95	Üleminewad summad wäljaandmiseks	495,87
Annetused Eesti Laatsareti heaks	200.—	Mitmesugused sissetulekud	407,54
Ärikulud	4.650 90		
Rbl.	**926.716.33**	Rbl.	**926.716.33**

Juhatus.

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudtee jaamades: Narwas, Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus, Walgas ja Riias.

ЗА ПРЕКРАЩЕНІЕМЪ ТОРГОВЛИ

БУМАЖНЫМИ ЦВѢТНЫМИ И БѢЛЫМИ ТОВАРАМИ

ГОСТИНЫЙ ДВОРЪ № 104. **ЛИКВИДАЦІЯ** **ГОСТИНЫЙ ДВОРЪ № 104.**

этого отдѣла

СО СКИДКОЙ ОТЪ 20 ДО 40% СЪ ЦѢНЫ

ВЪ ШЕЛКОВОМЪ И ШЕРСТЯНОМЪ ОТДѢЛѢ ЦѢНЫ ТАКЖЕ ПОНИЖЕНЫ.

ГОСТИНЫЙ ДВОРЪ № 104.

Petrogradi Eesti Hariduse Selts.

Peetri Kaubanduse kooli kontserdi saalis.
(Fontanka, 62.)

Lihawõtte teisel pühal, 23. märtsil s. a. suur pidu.

Kontsert

Reinde **T. A. Grammatshikowa** (wiiul ja klawer), **Narducci** (sopran), **T. N. Bogdanowskaja** (aria), hr. hr. **P. Beke, M. Lüdigi** (segakoor), **L. W. Ardowi, B. Walentinowi** ja **Koltonowsky** lahkel kaasabil.

Hakatus kell 6 p. l.

Tants.

Lõpp kell 11 õhtul.

Piletitähtede eelmüük: „Pealinna Teataja" talituses, Екатерининскій кан., 29 ja teistes harilikkudes müügikohtades.

Петроградъ. САДОВАЯ, 47. уголь Конюшкина пер. Тел. 519-86.
Отдѣленіе—Петр. стор., БОЛЬШОЙ пр., 72. Тел. 240-84.

ГРОМАДНѢЙШІЙ ВЫБОРЪ МУЗЫКАЛЬНЫХЪ ИНСТРУМЕНТОВЪ
НАИВЫСШАГО КАЧЕСТВА по фабричной цѣнѣ.
Прейсъ-курантъ высылается безплатно.

Nõudke
„Pealinna Teataja"
üksikuid numbrid
kõikidelt ajalehemüüjatelt uulitsatel.

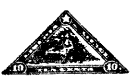

Margid korjandusteks.
Ostmine ja müük.
E. Eichental, Newski pr. 42. Tel. 76—99. Hinnakirjad hinnata.

Walitsuse poolt kinnitatud **schofferite kool** Insenert juhatusel.
Sõitmise kiirelt ära õpetam. Maks õpetuse eest 85 rbl., **Garash Nagan.**
Jaokaupa maks on wõimalik. Wosnesenski, 3, telef. 527-08.

Põhja Wast. Kredit-Ühisus

Petrogradis.

Aasta peakoosolek.

29. märtsil 1915 aastal kell 3 p. l. A. Jansoni Kaubanduse Kooli ruumides (Демидовъ пер. д. № 5).

Päewakord:

1. Koosoleku juhataja ja protokolli kirjutaja walimine.
2. 1914 aasta aruande läbiwaatamine ja kinnitamine.
3. 1915 aasta eelarwe kinnitamine.
4. Uhe Juhatuse liikme walimine, walimise wanaduse järele lahkuwa Juhatuse liikme M. Jaaksoni asemele.
5. Kolme Nõukogu liikme walimine, walimise wanaduse järele lahkuwate Nõukogu liikmete: J. Kanguri, A. Ersapea ja J. Lilli asemele.
6. Kolme Rewisjoni Komisjoni liikme walimine Ühisuse põhjuskirja § 70 järele.

Märkus: Ühisuse põhjuskirja § 35 järele on see koosolek, ilmunud liikmete arwu peale waatamata, otsusewõimuline.

Newski

prospektil nr. 32 ja 34

Katarina kiriku juures müüb

üksikuid numbrid

ajalehemüüja **Kruft.**

„Pealinna Teataja"
üksikuid numbrid müüb ja wõtab lehe tellimisi wastu

Westeri worstikauplus

Екатерингофскій пр., 1, уг. Садовой.

Petrogradis wõetakse

„Pealinna Teataja"

tellimisi wastu järgmistes kohtades:

„Pealinna Teataja" kontoris: Katarina kan., nr. 29.
„Ühiselu" raamatukaupl. Ofitseri uul., nr. 5.
Hra K. Saaretok Põhja Wast. Kred. Ühisuses — S. Konjushennaja uul., nr. 10.
Hra J. Kaarna, Petr. E. Laenu- ja Hoiu-Ühisuses — Italjanskaja uul., nr. 5.
E. Steinberg, tubakakaupl. — Soome waksali wastas.
O. Steinberg, pagari äri — Wib. pool., Lomanski ja Nishegorodski nurgal, nr. 5—7.
A. Luige raamatukaupl. — W. S., 11 liin, nr. 36.
Hra A. Juhkamson — W. S., 7 liin, nr. 32.
Hra T. Riomar — Ofitseri uul., nr. 54.
„Livonia" piimaäris — Sabalkanski pr., nr. 14.
„Produkti" piimaäris — Spasski per., nr. 3.
R. Siimanni piimaäris — W. S., 3 liin, nr. 34/15 ja W. S. 12 liin, nr. 11.

Rongide sõiduplaan.

Rongide tulek ja minek Balti waksalist.

Rongid lähewad:

Tallinna ja Riiga: kell 8 õhtul; k. 8.50 min. õhtul (III klass).
Oranienbaumi: kell 7.50 min. hom., k. 10 h., k. 12 päewal, k. 2 p., k. 3 p., k. 4 p., k. 4.40 min. p. k. 5 p., k. 5.20 min. p., k. 5.55 min. päewal; kell 6.35 min. õhtul, k. 7 õ., k. 7.40 min. õ., k. 8.15 min. õ., k. 9 õ., k. 10.30 min. õhtul; k. 12.10 min. ja k. 4 öösel.
Gatshinasse: kell 7.10 m. ja k. 10.15 m. hom.; kell 12.10 m., 2.20 m., k. 3.15 min., k. 4.50 min., k. 5.40 min. päewal; kell 6.25 min., k. 7.30 min., k. 8, k. 8.50 min., k. 10.40 min. õhtul; kell 12.50 min. ja k. 1.05 min. öösel.

Rongid tulewad:

Tallinnast ja Riiast: kell 8.15 min. hom. ja 11.40 min. hom.
Oranienbaumist: kell 7.30 min., k. 8.28 min., k. 8.44 min., k. 9.10 min., k. 9.50 min., k. 10 ja k. 10.20 min. hommikul; kell 12, k. 1, k. 2.25 min., k. 4.20 min., k. 5.40 min. päewal; kell 7.55 min., k. 9.15 min., k. 11 õhtul; kell 1 öösel; kell 6.25 min. hom.
Gatshinast: kell 7.50 min., k. 8.15 min., k. 9.37 min., k. 10.37 min ja k. 11.10 min. hommikul; kell 2.05 min., k. 4.10 min., k. 5.10 min. ja k. 5.50 min päewal; k. 7.40 min., k. 9.35 min. ja k. 11.30 min. õhtul; kell 11.18 min. öösel ja k. 6.55 min. hom.
Kaugemad rongid. Lähewad: Warsjawisse k. 1 ja 2 päew. k. 11 õht. Riiga — k. 9.25 õhtul. Tallinnasse — k. 8õ ja k. 8.50 õht. (III kl.).
Tulewad: Warsjawist — k. 6.06 ja 8 õht. ja k. 7 hom. Riiast k. 10.30 hom. Tallinnast k. 8.15 hom. ja 11.40 õht. (III kl.)

Soome waksal.

Rongid lähewad.

Wiiburisse: kell 7.40 min. hom., k. 4.30 m. päewal. **Helsingisse:** kell 8 hom., k. 10 h., kell 8.20 min. õhtul, k. 12 öösel. **Schuwalowosse:** kell 8.20 min. hom. **Terijõele:** kell 9.30 min. hom., k. 7.50 m. õ. **Raiwolasse:** kell 12.30 min. päewal. **Kuokkalasse:** kell 1.45 min. päewal. **Walgesaarde:** kell 2.45 min. päewal, k. 5.40 m. p., k. 6.30 m. õhtul, k. 12.10 m. öösel. **Perkijärwele:** kell 11.30 min. õhtul. **Riihimäki:** kell 1 öösel.

Rongid tulewad.

Walgesaarelt: kell 6.26 min. hom., kell 8.21 m. hom., k. 12.18 m. päewal, k. 6.16 m. õ., k. 11.03 m. õ. **Helsingist:** kell 7.55 m. h., k. 10 h., k. 10 õ., k. 11.45 m. õ. **Raiwolast:** k. 8.59 m., k. 10.30 m. h., k. 4.30 m. päewal. **Schuwalowost:** k. 9.35 m. h. **Perkijärwest:** k. 9.40 m. hom. **Kuokkalast:** k. 3.03 m. p. **Wiiburist:** k. 6.43 m. õhtul. **Riihimäelt:** k. 8.59 m. õ.

Warsjawi waksal.

Rongid lähewad:

Lugasse: kell 9 hom., k. 4.50 min. päewal. **Siwerskajasse:** kell 10.45 min. hom. **Warsjawi:** kell 1 päewal. **Wilna:** kell 2 päewal, kell 8.55 min. õhtul. **Gatshinasse:** kell 4.05 min. päewal, kell 7.30 min. õhtul. **Diwenskajasse:** kell 4.25 min. ja 5.40 min. p., kell 9.40 min. õ. **Kiiewi:** kell 8.15 min. õhtul. **Riiga:** kell 9.25 min. õhtul. **Pihkwa:** kell 10.45 min. (IV kl.) ja 11.45 min. õhtul.

Rongid tulewad.

Pihkwast: kell 7.20 min. hom. **Gatshinast:** kell 8.10 min., kell 10.50 m. hom., k. 10.35 m. õ. **Diwenskajast:** kell 8.35 m., k. 8.55 m. hom., k. 12.45 m. päewal, k. 9.15 m. õhtul. **Lugast:** kell 9.40 m. hom., k. 7.50 m. õhtul. **Kiiewist:** kell 9.55 min. hom. **Riiast:** kell 10.30 min. hom. **Wilnast:** kell 11.15 m. hom. ja k. 5.50 m. päewal.

Trükitud J. Wattari trükikojas, Petrogradis, Sadowaja 35.

Uus Israel.

(Hommikumaa muinasjutt uuemast ajast).

Aga aegade päewad läksid ja uue põlwe rahwas tõusis, kes endise Israeli äia oli unustanud ja kõik tema lapsepõlwe kui ka mehe eõlwe toerustükid, oma wenda lääsje leemega pettes kui ka äia kirjude wasikate ja lambatalledega tüssates. Aga siis tõusis uus mees üles, Jakob nimi, kes sündimisest saadik kawal ja waimukas poiss. Tema oli kogemata Mosese kirjad koguduse koja katuse alt üles leidnud ja sealt Israeli elulugu uurinud. Ja kui ta seda sai uurinud saanud, siis lõi tema oma wastu rindu ja ütles: kes keelab mind et ma ei peaks oma rahwa keskel kuulsaks saama, nagu esiisa Jakob! Ja ta wõttis kätte ja läks suurde linna kuhu juba enne teda paljud tema suguharudest olid elusast wõtnud, ja hakkas seal õppima ilmaliku tarkust ja kaju õpetust, mis tema arwates oma tuulsuseks tarwis minewat. Ja kui ta mõned päewad ja nädalad seal linnas oli elanud saanud, siis astus ta ühel päewal oma kaaswõitlejate ette ja ütles: „Mehed ja wennad! Teie teate, et meie suguharu on kutsutud ilma ärielikuks tegema, meie peame ennast ühe esitaise alla ühendama ja ühes meeles ühe meelewalla all oma rahwa ja maailma parema tuleweku eest wõitlema!" Kõik pidasid tema nõu heaks ja armsaks ja ühendasid ennast Jakobi meelewalla alla.

Aga seal linnas oli tema suguharu omale ka koguduse koja ehitanud ja kirjatundjad ning preestrid õpetasid seal rahwast. Kuid mitte ainult toistaswaid ööngamise päewal, waid ka lapsi ja seda isegi argipäewal.

Ja kui Jakob seda nägi ja teada sai, et linnas prungits on saanud neid, kes koguduse koja ülema ametis teewõimeluks on saanud, rahawahetajate laudade ääre istuma panna, siis oli tal korraga tahtmine — ehk ta küll alles noor mees oli — rahawahetajaks hakata, sest ta tundis siis ei tema käes jõud on ja ta wõttis kätte koguduse koja ülemaks saada.

Ja ta astus koguduse wanemate koosolekut ette ning ütles: „Mehed, wennad! Mind on kästud teile ütelda, et mina see ära walitu olen, kes meie rahwast peab peastma, meie suguharule siin linnas tähtsa koha muretsema ja meie koguduse koja au ja hiilgusega täitma. Walige mind oma koguduse koja ülemaks ja ma tahan teie peale kullawihma sadada lasta". Ja kõik hüüdsid ühel meelel: Jakob saagu meie kogudusekoja ülemaks, tema wiib meid maale, kus piimast jõed ja pudrust soo kaldad on! Ja see sündis.

Aga kui Jakob nägi, et temal koguduse koja ülema ametis rahawahetaja tulewik kindel on, siis pühkis ta ühel heal päewal tolmu oma seniste kaaswõitlejate koosolekui jalgelt ja ruttas üle laudade ja toolide sealt ära.

Ühtlasi hakkas ta oma nime ette cand. jur. kirjutama, ehk ta küll alles stud. jur. esimestel astmetel seisis.

Ja kui aasta mööda oli ja uued koguduse koja ülema walimised ees seisid, siis kutsus Jakob wanemad kokku ja palus ennast nüüd rahawahetajaks panna, sest et ta oma noore terwise raskes ametis ära olla rikkunud. Ja tema palwe leidis täitmist.

Aga kui ta mõne päewa rahawahetaja oli olnud ja ära näinud, et oma suguharu selleks liig kitsas ja wäike on, et kuulsaks saada, siis tuli tal mõte selle linna wanemaks saada, kus tema elas.

Ja ta mõtles: rikkust ega kuulsaid suguharu pole mul mitte, suurt tarkust ja hiilgawaid andid ka mitte, millega linnawanemaks wõit saada. Aga mis mul on, seda olen ma oma esiisalt Israelilt pärandanud: see on kawalus ja julgus. Ja mis keelab mind nendegi talentidega kauplemast?

Ja ta läks ühe kuulsa ja mõjuka linnawanema Seedripuu juurde ja ütles: „Olgu su arm suur oma sulase wastu, kes oma nõrka jõudu aga head tahtmist tahab meie suure, kuulsa linna ja terwe riigi kasuks ohwerdada. Mul pole mitte palju mõjuwaid ja tähtsaid tuttawaid, kes mind selles pühas ettewõttes tahaks toetada, kuid mind tunneb maast-madalast linnawanem Sinai ja wõtab mind kõigest wäest soowitada. Ja kui Sinai suur Seedripuu oma warju minu üle tõstab, kui walimiste palawus mind tikub nõrgendama, siis wõin ma oma hea asja kordaminekus juures kindel olla. Ma tahan alati Sinu tänuwõlglaseks jääda ja Sind teenida, Sina suur Seedripuu!"

Ja kui ta oma kõne sai lõpetanud, siis tõusis Seedripuu üles ja ütles: „Mu poeg, kui mu sõber Sinai sind oma harjale tõstab, siis ei taha ka mina oma warju Sulle keelata. Mine, Sinu tee olgu õnnistatud!"

Ja sedamaid läks Jakob Sinai juurde ja kerdas neidsamu sõnu, sest ta polnud ka Sinaid ennemalt iial näinud. Ja kui wana Sinai kuulis, et tema sõber Seedripuu Jakobit lapsest saadik tunneb ja temast kõige paremat wõib tunnistada, siis sai ka tema meel lahkeks ja ta õnnistas Jakobit suurele isamaalisele teele.

Ja kui Jakob sai ära tainud oma kotta ja rõõmsas meeles juba selle peale mõtles, kudas ta linnawalitsejaks saades omale kalliit metsloomu nahast kasuka muretseb ja suure pitsari sõrmuse soomini ja muude kalliskiwidega ja kudas ta omale hulga hobuseid ja tõlla muretseb ja wiiskümmend meest paltab, kes tema eel jooksewad ja tema wägewust kuulutawad, — siis tuli Seedripuul tahtmine oma wana sõbra Sinaid näha. Ja ta laskis ennast oma teenritest tema juurde kanda. Ja kui nad üksteist said näinud ja terwitanud, ütles Seedripuu: „Allah olgu kiidetud, kes meile niisuguse noormehe on läkitanud, nagu Jakob. Tema käe all peab kõik meie linna walitsuses hästi korda minema. Aga kes on tema wanemad, sõber Sinai?" „Seda pidin just Sinult küsima, sõber Seedripuu!" „Kudas nii?" — „See noormees rääkis mulle, et Sina teda juba lapsepõlwest saadik tunned?" „Mis ma kuulen? Sedasama rääkis ta ka mulle!" . . .

Ja needmine lasus sest silmapilgust saadik Jakobi pea peal. Kõik, mis ta ettewõttis, ei kannud wilja. Ka uue rahawahetuse laua muretsemisel juhtus õnnetus ja teda heideti kogudusest wälja.

Nüüd käib ta mumel poot ümber ja kirjutab oma nimekaardile juba mitmendat aastat: endine koguduse koja ülem.

Smürna arhiiwist paraii linna langemist üles leidnud

K t t.

Elu ja teadus.

Periskopi tähtsus mannermaa sõjas.

Kuni wiimase ajani oli iseäraline aparat, mida periskopiks nimetatakse, tungiw tarwidus iga weealuse paadi juures. Periskop on toru, mis terwe peeglite süsteemiga ühendusesse on seatud ja weealusele paadile wõimalikuks teeb wee all sõites kõike näha ja tähele panna, mis weepinnal sünnib. Nõnda wõib weealune paat wabalt omale sõiduteed kaugelt ette näha, ilma et ta wee peale tõusta ja ennast kellegile näidata tarwitseks; pead ainult nõnda ligidal wee pinna juures ujuma, et riista ots parajasti weest wälja ulatab. Praegune sõda on aga ka õpetanud seda riistapuud mannermaa sõjas tarwitama hakkama. Suur meeslekaotus tuleb sõja ajal sellest, et inimesed ettewaatamatalt pead kaewikutest wälja tõstawad, et waenlase järel walwata. Et sellest hädaohust pääseda, hakati periskopisid nõnda sisse seadma, et nende abil wõimalik on

Terwe elu.

I.

Mitte ainult Iwan Iwanowitsh Sipko, waid ka tema kaasteenijad olid sel arwamisel, et ta üks õnnelikumatest ametnikkudest on, kes suurepäraliselt edasi jõuab. Ja tõesti, juba noore mehena oli ta suures kubermangu linnas ringkonnakohtu tsiwil asjade jaoskonna liige. Naiseks wõttis Sipko kirja Marusja ja warsti sündis temale esimene poeg, tubli ja terwe Grötz.

Kümme aastat järgimööda wastas Iwan Iwanowitsh tuttawate pärimiste peale: „Kudas käsi käib?" muutmatalt:

„Elame ja täname jumalat . . ."

Oli ta tõesti. Kui ta neliteistkümmend aastat wanaks sai ja Grötz üheteistkümnendat baktas käima, asetati Iwan Iwanowitsh eeskostja abiks teise, suurde ilmaase kubermangu linna. Kuid see ankõrgendus tõi peaaegu ainult meelehärma, sest teda määrati ootamata ja nagu ta ise mõtles, waenlaste sepitsuste mõjul, kaelakohtu jaoskonda.

Asjaarmastaja-tsiwilistina, kes kodanlist seadust peenelt tundma oli õppinud, tundis ta kaelakohtu jaoskonnas igawust. Inimlikkude kirde tääla madalus, wale tunnistajad, mõrtsukate woorus — kõik oli wastik. Sipko kannatas aasta otsa, siis saatis ta pealinna kirja paludes, et teda kas uuesti kodanliste asjade jaoskonda määrataks ehk teenistusest wabastataks.

Ootamatalt tuli wastus, et tema lahkumise wastu kellegil midagi ei ole ütelda.

Iwan Iwanowitsh oli wäga haawatud ja hakkas adwokadi ametit pidama. Jälle pöördas õnn tema poole. Mõne kuuga oli ta üleüldiselt tuttaw, ja raha tuli wiis kuus korda rohkem sisse, kui enne teenistuses.

Ja just neil päewil, mil ta uuesti oma õnne tähe sisse pidi uskuma, hakkas tema alles ilus ja noor naine üht teedeinsheneri armastama ja läks minema, teda Grötziga maha jättes. Sipko oskas oma walu südames warjata ja tegi oma tööd edasi, waba aja pühendas ta pojale, kes juba wiiendamasse klassi sai. Aasta kolme järele tuli naine ootamata tagasi. Iwan Iwanowitsh lubas teda oma juurde jääda, kuid ütles temale „teie", ei wõtnud mingisuguseid seletusi wastu ega küsinud ka põhjusi, miks ta ära läks ja jälle tagasi tuli.

Külmalt ja kaunis karmilt käis ka Grötz temaga ümber. Aasta pärast suri ta kopsupõletikku. Siis näis küll isale kui ka Grötzile, et nad tema wastu siiski mitte liiga õiglased ei olnud.

Grötz astus wara ülikooli, ta õigusteadust õppima. Ta oli oma aastate kohta wäga tõsine ja unistas kodanlise õiguse professori kathedrist. Iwan Iwanowitsh ostis linna weerul omale majakese wiljapuu aiaga. Kohtu asjadest wõttis ta wastu ainult tõsiseid ja kasutoowaid, kuna ta ülejääwa aja lille- ja puuwiljakaswatusele pühendas.

Ta oli juba wiiskümmendkaks aastat wana, kuid näis ainult wähe üle neljakümne olewat. Tõusis, nagu warengi kell seitse hommiku üles, ei joonud kunagi wiina, toitudest armastas peaasjalikult paastu peedisuppi kaladega, õhtuks sõi ta ainult hapupiima.

Pärast ülikooli lõpetamist jäi Grötz pealinnas kopsupõletikku. Sipko unustas kõik maailmas ja kihutas tema juurde. Noorus wõitis, ja Grötz tuli isamajasse terwist parandama. Selle suwe jooksul rääkisid poeg ja isa palsugi. Iwan Iwanowitsh palus poega südamest, pealinna hoopis maha jätta ja, kui ta just nii kangesti teadusemeheks tahab hakata, oma wäitekirja mõnes prowintsi[l]una ülikoolis kaitsta. Kuid poeg ei andnud järele ja tõendas, et õigusteaduse õpetus ainult pealinnas hea ja korralik olewat. Kohaliku kohtuse kohtuametniku kandidadiks astumisest ei wõtnud ta kuuldawatski. Oktobriks pareneb Grötz niiwõrd, et Iwan Iwanowitsh teda pealinna laskis sõita, ehk küll südamewaluga, siiski tema terwise eest peaaegu mureta olles.

Ja jälle jäi wanamees üksinda. Oma päewa jagas ta nii ära: hommikul wõttis abitarwitajaid wastu, siis kuni pimedani ta töötas aias, õhtuti luges ehk kirjutas kirju.

Külas ta ei käinud ega wõtnud ta kedagi oma juures wastu.

II.

Sel talwel juhtus Grötzil jälle õnnetus, kuid hoopis pahem, kui haigus ehk isegi surm — ta hakkas armastama. See tütarlaps teenis kassapidajana kohwimajas, kus Grötz tund ehk paar armastas aega wiita. Seda juhtus kord ehk kaks nädalas, kuid pärastpoole korralikult iga päew. Margoti iludus wõttis Grötzilt tahtmisejõu. Esite saatis ta teda, pärast astus Margot mõnegi korra tema juurde.

Sündimise poolest parislane, oli ta wäga asjalik ja oskas juudluste wahel osawalt pärida, kui palju raha Grötzi isal on ja kui palju ta ise tulewikus wõib teenida.

Wastates liialdas Grötz ka wähekesi ja Margot jäi wäga rahule.

Grötz elas Wassili saarel. Kohwimaja oli Newski peal ja Margoti näha saamiseks tuli palju aega kaotada, kuid teda mitte iga päew näha oli liig raske. Ühe asemel üüris Grötz omale kaks suurt tuba ja Marger asus ka tema juurde elama.

Teaduslised tööd jäid kõrwale.

Kui Margot tundis, et ta wististi pea emaks jaab, hakkas Grötz rõõmu pärast peaaegu nutma ja pani ette wõimalikult rutem laulatada lasta: isa tuli alles meelde, kui pruudi nõusolemine teada oli. Selsamal õhtul istus Grötz maha ja kirjutas pika, waimustatud kirja, wõimalikult otsekohese.

— Et isu parem oleks, oli Iwan Iwanowitshil wiisiks saanud enne lõunat aias umbes tund aega lund rookida. Sel päewal tundis ta wäsimust ja tuli wähe warem tuppa, just sel ajal, kui kirjakandja Grötzi kirja tõi. — Aegkasealt tõmbas Sipko lühikese kasuka seljast ja kõrged kalossid, milledes ta tööd tegi, jalast, wõttis kirja ja läks sellega kabinetti.

Kõik, mis mõistlik, arukas ja tööarmastaja Grötz kirjutas, näis temale nii uskumatana, et ta juba mõtles, kas see kõik mitte nali ei ole. Kuid weel kord üle lugedes sai ta aru, et siin naljast ei wõinud juttu olla.

Esimest korda elus hakkasid tal käed wärisema ja tuli hirm peale, hullem kui siis, kui ta naise truudusemurdmisest kuulis. Iwan Iwanowitshi arust oleks ta pidanud ennast pojast lahti ütlema ja temale raha saatmata jätma. Ta jooksis kabinetis edasi tagasi, jõi kaks klaasi wett ära ja hüüdis:

— Odarka!

Sisse astuwa naise peale pilku heitmata käskis ta lühidalt:

— Wõt: mu nahkreisikott, tee tolmust puhtaks ja sea kaks paari puhast pesu walmis.

Odarka ei läbenud küsimata jätta:

— Kas noorherra wast jälle haigeks on jäänud?

— Weel pahem! — wastas Iwan Iwanowitsh.

Kaks ööd ja ühe päewa mõtles ta wagunis ja ei suutnud midagi walmis mõelda.

Poega terwitades ei wastanud ta selle suuandmist, kuid nägusale Margotile ei andnud ta kättki, ei waatanudki, missugune ta on. Korraga näis mõnusas toas nagu pimedaks läinud olewat. Margot wahtis altkulmu ja peitus warsti magadistuppa. Isa ja poeg ei teadnud tükk aega, millest alustada; wiimaks ütles Grötz:

„Isa, minul oleks huwitaw sinu arwamist teada saada, ma ei ole sinu eest midagi warjanud ja loodan, et isa ka minu eest midagi ei warja."

„Ei warja pojale, ei warja . . . pomises Iwan Iwanowitsh, kulmu korjutades. Waat, mis teadus sind pealinna tõmbas!"

Jälle waikis ta ja algas juba teise, kohutawa häälega:

„Tead, kui mul oleks teatatud, et sa enese maha oled lasknud, siis oleks kergem olnud. Ära arwa, et ma wana isemeelsena räägin: sinu Margot ei takista mind nii elamast, nagu ma tahan, pealegi ei lase ma teda üle oma maja lawe. . . Kuid et sinust ei professori ega ametnikku ei saa, see on selge. Keelama ega nõu andma ma sinule ei hakka, ütlen ainult, et sinu kohwimajast wõetud naine minu tarwis olemas ei saa olema. Puntt neli aastat weel saadan ma sinule kuus sellesama poolteist saja rubla, mis sa siiamaani said, kuid pärast, kui sa oleks oskanud perer soetada, siis oska teda ka toita. Minu juures üksinda oled terwitatud, kuid ainult üksi, aga nüüd, kulla inimene, wabanda, ma olen wäsinud ja lähen wõõrastemajasse, homme õhtu sõidan ma koju."

„Selleks ei oleks maksnud siia sõitagi", ütles kahwatanud Grötz.

„Sa ütlesid tõtt, ei oleks maksnud. Niisuguseid Margotisid olen ma noorusès palju näinud, kuid ei taha öelda, kus". . .

„Isa!" karjatas Grötz.

„Tean, et isa olen", wastas Iwan Iwanowitsh ja asus kasukat selga tõmbama.

Wõõrastemajas tundis ta enesel paha olewat. Terwe eluaeg korralikult töötanud süda tegi hüppeid, pidi isegi seisma jääma. Kuid kõige hirmsam ei olnud mitte mõte surmast, waid et ta testamenti ei jõua teha ja poega pärandusest ilma jätta.

Raske oli öö, ainult hommikuks suutis ta uinuda, kuid päewaks sai ta enesewalitsemise kätte. Keskpäewa ajal tuli teenija ja teatas, et teda keegi noormees tahab näha. Tundemärkide järele otsustades oli see Grötz.

„Ütelge sellele noorelemehele, et ma teda sugugi näha ei soowi", ütles Iwan Iwanowitsh, laskis omale einet anda, noore kana mannapudruga, sõi ja sõitis paari tunni pärast jaama.

Wagunis oli kergem.

(Järgneb)

waenlast silmas pidada ilma pea kõrgele tõstmata. Sarnast abinõu wäga heaks kiites annab Inglis sõjaline ajakiri „United Servise Gasette“ järgmise Hampsoni süsteemilise periskopi kirjelduse. Aparat seisab kahest 3 jala pikkusest puutükist koos, mis hästi sitked on ja mille wahele kaks peeglit roostetamata metallidest raamide sisse kinnitatakse. Puutükikeste all otsas on nael, mis maa sees käib. Aparati wõib aga ka ilma naelata, käes hoides, tarwitada. Kokkupandult on aparat õige lihtne ja tema ülespanemine wõtab ainult mõned silmapilgud aega. Niisuguse aparadi hind ühes tagaawra klaasiga on 7 schillingi. Kuiwamaa periskopid on kõikides liidulaste sõjawägedes tarwitusel, kuhu neid annetuste näol saadetakse.

Kodumaa.

Tartu kiri.

Meie pool tuletatakse wiimasel ajal sagedasti wanu häid aegu meele, iseäranis, mis wõlgade maksmisesse puutub. Ennewanast olnud lugu ikka nii, et wõlad tasutud sammti nelja silma all, nurgataga, nagu nad ka tehtud, teised ei pidanud sellest midagi nägema ega kuulma. Nüüd aga kinnita wõlakirja kas wõi saja pitseriga, — ikka ei wõi weel kindel olla, et omast wiimaks ilma ei jää.

Iseäranis täbar lugu on n. n. auwõlgadega. Neid ei taheta naljalt tasuda, olgu an kõige puutumine nii suur kui tahes. Kohalikud kaks üliõpilaste laagrit — Eesti Üliõpilaste Selts ja Sakala, peawad juba poel aastat wõi weel kauemgi sellepärast auwõitlust, kumbki ei taha teada, et ta teisele midagi wõlgneb. Kõrwalolijale on ainult teada, et ometi Eesti Üliõpilaste Seltsist see mees pärit oli, kes Sakala korporatsioni majast korwor. üpu wälja wiis ja sõites seda uulitsal hobusesõnnikur mööda lehistas.

Nüüd aga on imelikul kombel E. Ü. S. mehed Sakala meeste peale — mitte ümberpöördult — nii wihaseks saanud, et enam nende warju ei kannata. Eesti Üliõpilaste meestekoorist, mida siin enne kannis suure waewaga kõigi kohalikkude üliõpilaste-rühmade ühiseks tööalaks sundeti luua, astus E. Ü. S. tagasi, sest et sellest koorist ka Sakala mehed osa wõtwat. Samuti astutawat tagasi teisest Eesti üliõpilaskonna ühisettewõttest Üliõpilastelehest — ja wiimaks wõib weel oodata, et mehed ühjelt enam ka Tartu uulitsatel ehk üleüldse Eesti mullal käia ei taha.

Ja nii kestab see edasi. Wähemalt lähemal ajal ei olla wõitluse likwiderimist weel oodata.

Aga pimedus walitseb praegu Tartus piiramata wõimuga, wõiks wististi ütelda — Tartu on praegu üks kõige pimedamatest linnadest meie kodumaal. Gaasipuuduse pärast, mis kiwisöe puuduse tagajärg, ei põle kogu linnas ei õhtuti ega ka terwe öö jooksul juba teist nädalat uulitsal ühtegi laternat, waid kui taewas walguseandjad kustuwad, jääb linnas pilkane pimedus walitsema.

Mizzi-Frizzi.

Tallinnast. Piimatalituse-ühisuste Keskühisus „Estonia“ pidas 9. märtsil „Lootuse“ saalis peakoosolekut. Ojawõtmas olid 34 ühisuse asemikud, juhatas hra Wellner. Nagu teada, on Keskühisuse seisukord taunis raske, minewaaastane tegewus on aruande ettewaatlikult kokkuseadmise juures ometi 6348 rbl. 38 kop. puhast kahju andnud. Loomulikult tõusis siis ka koosolekul palju järelpärimisi. Iseäranis palju ainet läbirääkimiseks andis poodide küsimus. Senini on Tallinnas asuwad poed juhatuse liikmete nimedel töötanud, kuna nendel wormiliselt Keskühisusega ühendus puudus. Päriti aru kuidas poodidest saadawa puhtakasuga jne. lugu on. Selget wastust selle peale ei tulnud; pikemad läbirääkimised poodide asjus lõppesid soowiawaldusega, et poed edespidi Keskühisuse nimedel läheks. Juhatus seletas, et seda raske on praeguse keskühisuse põhjuskirja põhjal teha. Möödaläinud aasta tegewuse aruanne leidis kinnitust, peale selle, kui selgeks oli tehtud, et 31. detsembril kaupade rewisjoni komisjoni poolt ülelugemata jäämine mingisugused kahtlustusi ei wõi sünnitada. 1915. a. eelarwe wõeti 4300 rbl. kuludesummas wastu. Juhatuse liikmetele otsustati peale palga läbimüügist iseäralist tasu mitte lubada.

Kuna pea kõik keskühisuse tegewusekapital (78 ühisuse liikmemaks 7900 rbl.) juba üksi kahju katteks läheb, otsustati liikmetelt laenu teha. Juhatusesse waliti aja wanaduse järele lahkuw A. Hanko tagasi, juhatuseliikme kandidadiks sai W. Selling. Otsustati põhjuskirja nii muuta, et tegewuse piirkonda ka Petrogradi kubermang satuks. Koosolek kestis kell 1 lõuna kuni ½12 öösel, oli paljudest waielustest hoolimata wõrdlemisi asjalik.

K. T.

Au, kellele au tuleb anda. Joala Laenu- ja Heinühisuse koosolekust, mis pühapäewal, 8. märtsil karskuseseltsi „Wõitleja“ saalis ära peeti, wõtsid 142 liiget osa. Koosolekut juhatas Chr. Kaarna.

Puhtakasu—3091 rbl. 79 kop.—jagamise kohta pandi juhatuse ja nõukogu poolt järgmine projekt ette: Tagawarakapitaliks 310 rbl., tagawarakapitali protsentideks 78 rbl. 70 kop., kahjutasu tagawarakapitali protsentideks 38 rbl. 50 kop, oma põhjuskapitali protsentideks 17 rbl. 64 kop., puhtakasu maksu kroonule 221 rbl. 40 k., kapitali maksu kroonule 86 rbl. 40 kop., liikumata waranduse hinna kustumise kapitaliks 55 rbl. 11 kop., osakasudeks (diwidendiks) 56.851 rubla pealt 4%—2.274 rbl. 4 kop.

Sõna wõeti ainult diwidendi kohta Hr. W. Otter tähendas, et kuna praegusel erakorralisel ajal meie üleüldiskasulikud ja heategewad asutused wäga raskes seisukorras on, oleks erse ülekohus neid ajutusi, tellele headelgi aegadel aastate jooksul toetusraha anti, ilma abita jätta. Kõneleja soowitas sel aastal diwidendi mitte wõtta ja pani ette seda summat, mis nii wiisi wabaks jääb, osalt kahjutasu kapitali ja sõjameeste laenude protsentide katmiseks ja osalt üleüldiskasulikuks otstarbeks määrata.

Samasugusel mõttes kõnelesid weel hrad A. Eichelmann, P. Lemming, J. Hermann, M. Käbin, W. Zimenson ja J. Puur. Ainult üks liige tegi tähenduse, et kõike ei maksa mitte ära anda, diwidendiks wõiks kats protsentigi jätta. Kõnelejat peatas üleüldine naerukahin.

Juhataja ettepanekul lõpetati läbirääkimised ja selle järele ütlesid koosolijad ühel häälel endid diwidendist lahti.

Kudas wabaksjäänud summat ära jagada, selle kohta tehti mitu ettepanekut. Wiimaks ühinesid kõik kõnelejad sellega, et 1000 rbl. niisuguseks kahjutasu kapitaliks määrataks, millest puuduskannatawate sõjameeste laenude protsendid ja tarwilikul korral ka kahjud kaetud saaks, ja 1.274 rbl. 94 k. kõigi nende üleüldiskasulikkude ja heategewate asutuste heaks, kellele ühisus minewal aastal toetusraha andis, proportsionalselt möödaläinud aasta summade järele, mis üle 650 rbl. oli.

Sellega on Joala Laenu- ja Hoiuühisus esimene olnud, kes ennast diwidendist lahti sinutis ütelda. Leidku tema eeskuju laiali järeltegijaid.

Narwast. Kaks seltsi kinnipandud. Petrogradi kuberneri käsul pandi Narwas Rahwahariduseselts ja „Harmonie“ klubi (Saksa selts) kinni. Wiimane selts on juba 1858. a. asutatud ja tema liikmeteks olid enamiste kohalikud jakolased, kellele 25 rbl. aastamaksu maksmine üle jõu ei käinud. Hariduseselts oli wiimaste aastate sünnitus; alguses wõis seal kõikide kihtide esitajaid töötamas näha, wiimasel ajal oli ta aga täielikselt töölisete juhtida. Hariduseseltsi kinnipanemine sündis laupäewa õhtul parajasti sel ajal kui seltsis kirjanduseõhtut korraldati.

Wiljandist. Põllumeeste Seltsi kaubanduse osakond jaotas oma koosolekul 8. märtsil 1914. aasta puhtakasu 6936 rbl. 28 kop. järgmiselt ä:a:

Osamaksudeks 6% . .	288	rbl.	50	kop.
Töötu protsentideks 3% .	1200	„	—	„
Põllumeesteseltsile 30% .	2080	„	89	„
Talituskapitaliks . . .	2966	„	89	„
Ärijuhile	100	„	—	„
Teistele äri teenijatele .	100	„	—	„
Kõo põllutööl.	100	„	—	„
Hariduseseltsile	100	„	—	„

Wiljandi Hariduselts peab mõnda aastat tütarlaste eragümnasiumi ülewal. Nüüd on Seltsi juhatusel nõu koolile kaks klassi juurde asutada.

Suure Jaani õpetaja G. Rosenberg, keda omal ajal Petrogradi õpetajaks soowiti, laskis Wastemõisa wabadikka oma juurde teole käsutada. Üks käsk sattus ka wabadiku sulase nime peale ilma, see läks ja tegi teopäewa ära, kuid nõuab nüüd käsuandjalt wallalt kohtu teel päewa palka.

en.

Maawärisemisest Muhumaal teatab „Saaremaa“ järgmist:

„11. webruaril s. a. kell 5 õhtul oli mitmes kohas Muhu saarel arusaamata mürinat kuulda, mis arwata pool minutit wältas ja millele ka õhu- ja maapinna wärin kaasas käis. Wärinat on ainult need inimesed tunnud, kes sel ajal majades wagusalt on olnud. Mitmes kohas, ka Saaremaal, on aknaklaasid ja klaasist ehk kiwist söögiriistad klirisenud. Mürinat on inimesed suuremalt jaolt õhulaewa' meteri mürinaks, mõned aga, kes teede lähedal elawad, wankri wõi automobili mürinaks pidanud. Et aga miskit müra sünnitajat kuskil näha ei olnud, jäi mürin üleüldiselt mõistatuseks. Keegi mees olnud õues puid lõhkumas. Kirweit üles tõstes kuulnud ta korraga mürinat, kus juures ta kehast üleüldisi kui hatwatus läbi käinud, nii et hoop andmata jäänud. Järelpärimiste ja inimeste jutu järele on ilmsiks tulnud, et mürinat mitte üksi terwel Muhumaal, waid ka mitmes kohas Saaremaal ja Suurelmaal kuni Tallinna läheduseni on kuuldud, kus juures mürin õhu poolt hommiku poole läinud. Seega ei wõi seda mitte õhulaewa meteri mürinaks pidada, sest seda oleks ainult ühel kohal kuulda olnud.

Dr. A. Eisenschmidti põllumehe abiraha asutamiseks on sai kend Eesti põllumehi kokku astunud ja ka sellekohase järgmise põhjuskirja wälja töötanud:

1. Eesti põllutöö teadusliste uurimise rajaja, „Põllutöölehe“ asutaja ja wanema Eesti majanduse ühisus. esimese juhataja Dr. Aleksander Eisenschmidti unustamata mälestuse jäädawaks austamiseks asutatakse 7000 rublaline puutumata kapitaliga põllumehe abiraha.

2. Põllumehe abiraha otstarbeks on Eesti põllumeeste poegadele ja tütardele, kes kodumaale tööle jääda tahawad, põllumajandusliste ametihariduse omandamiseks oma puutumata kapitali protsentidest ja talituse-kapitalidest ilma protsendita laenu kujul toetust anda.

Tähendus: Põllumehe abiraha wõib igasuguste lisanduste läbi kaswada. Tema kõrwale wõib teisi ka erasihilisi puutumata ja talituse-kapitalisid asutada.

3. Põllumehe abiraha walitsemine on wiieliikmelise walitsuse ülesanne, kuhu asutajad kolm ja Eesti wäikepõllumeeste esitused kaks — Liiwimaalt ühe ning Eestimaalt teise liikme — saadawad. Kui walitsusest mõni asutajate asemik ehk niisuguse asemiku järeltulija lahkub, waliwad järeljäajad kaks ühel häälel talle Eesti tegelikkude põllumeeste ehk kodumaal asuwate agronomiliste tööjõudude hulgast uue asemele. Põllumeeste esitused wõiwad asemikka oma soowi järele uuendada.

4. Põllumehe abiraha walitsuse asukoht on Jurjewis. Walitsus otsustab lihtsa häälteenamusega ja töötab kas mõne Eesti seltsi juures eriosakonnana ehk soetab omale juriidilise isiku õigused. Walitsuse liikmed wastutawad solidarselt abiraha puutumata kapitali eest. Tema tegewus abiraha walitsemise asjus käib selle asutuse rewiderimise alla, mille kaudu ta oma juriidilisi asju ajab. Rewiderijatel on õigus ja kohus walitsuse liikmetelt abiraha heaks kahjutasu nõuda, kui puutumata kapital walitsuse süü läbi kahaneb.

5. Põllumehe abiraha nimi, ülesanne ja walitsuse kokkusead on muutmata. Puutumata kapitali ei wõi ära tarwitada, pantida ega uuele omanikule anda.

6. Kudas selle põhjuskirja määrusi asutajad lähemalt mõista tahawad, selle kohta annawad nad seletusekirja, mida walitsus alal peab hoidma.

Oodataw kewade ja suwi sunniwad ka meie talumehi tõsiselt selle peale mõtlema, kudas algawaid põllutöösid korraldada, kudas korralist seemet külwiks saada jne. jne.

Sinna kõrwale kuulduwad ka hääled, mis meeste puudusest räägiwad, mis kartust awaldawad, et kõiki põldusid ei suudeta üles harida, et minewase aastase põua ja sõja pärast ära müüdud loomade puuduse põldusid ei suudeta rammutada, et piima puudusel alles tärkanud ühispiimatalituse kitsikusesse satawad ja terwe uuele alusele asuw põllumajanduslise kord kängu kituma jääma. Kuid siiski on meie kodumaa seisukord wõrdlemisi parem kui Kesk-Wenemaa wõi läänepoolsete kubermangude elanikkude saatus.

Meil on põllutöömasinad mitmel pool tarwitusel ja need lubawad palju wähema tööjõuga ajutiselt läbi saada. Ka senini hästi haritud ja wäetatud põllud suudawad ajutist halba harimist ja puudulikku wäetust ennemine ära kanda.

Koolioja lõpp Baltimaa algkoolides käesolewal õppeaastal. Liiwimaa rahwakoolide direktor on „Post“ teatel kirja wälja saatnud, mis haridusministri määrustega kokkukõlas koolitaja lõpu kohta järgmist teatatakse: 1) õpetegewus lõpeb täigis koolides ja kõigis klassides (peale lõpuklassiide) käesolewal õppeaastal 15. aprillis; 2) hästi edasijõudnud õpilased lastakse järgmisesse klassidesse ilma eksamita — aastanumbrite järele; 3) lõpueksamid peawad algama mitte enne 6. aprilli ja lõppema 1. mail; 4) koolinõukogudele antakse õigus nende õpilaste tarwis, kes ühe ehk teise õppeaja pooleli runduaitud aastanumbrid saanud, järeleksamid aga enne ehk pärast õpewaheaega kindlaks määrata; 5) wastuwõtmise eksamid wõib, kus see wõimalik on, koolinõukogude otsuse järele ka eelolewa aprillikuu jooksul pidada ja 6) algkoolilõpilaste lõpueksamid, mis määratud kohadel peetakse, tulewad ka eelolewa aprillikuu sees ära pidada.

Wale kaebtus. Riias teatatakse „Rusk. Sl.“, et Ruhja lähedal ajawatalamehe Mitelsoni poegad peletsid õhulaewa maha langemisest teatasid. Järelkuulamisel leiti teade wale olewat. Nüüd on nooredmehed kindral Kurlowi käsul Baltimaalt sõja ajaks wälja saadetud.

Ruhjast. Ruhja abiandmise komitee on nõuks wõtnud sängide arwu laatsareti kuni 30 suurendada ja peale selle laatsareti Kampuse majast Tenteri majasse üle wiia.

— Kohalitus alewis mõeldakse lähemal ajal uut Läti ajalehte: „Ruienes Atbalsis“ wäljaandma hakata.

24. webr. trahwis rahukohtunik 15 isikut 30 rublalise trahwiga ehk maksujõuetusel 45 päewase arestiga, sellepärast et nad kariloomi rekwisitsioni ajaks Ruhja ei toonud.

Üleskutse.

Nagu teada, on Koidula luuletusten suur osa kas sõnasõnalt Saksa keelest tõlgitud ehk kergesti ümber tehtud. Kui suur osa ja missugused, selle kindlakstegemine nõuaks wäga palju tööd ja aega wiitwat põhjalikku wõrdlemist Saksa luulega, mis leks sagedasti luuletuste kunsti wäärtus ei ulata ja mis mitte selle kõige pealt psühologilist laadi kandwa teose piiridesse ei tai. mida nende ridade kirjutaja tahab awaldaga. Oleksin ometi wäga tänulik, kui Koidula elulo eestikeelse wäljaande jaoks nende käest mõnda juhatust saaksin, kes seda asja kas on uurinud ehk kogemata, möödaminnes mõnda tähelepanekut teinud.

Järgmised Koidula luuletused on siiamaani saadud teadete järele pea sõnasõnalised tõlked: Meil aiaäärne tänawas (Groth), Oh, armasta (Freiligrath), Ema süda (Mutterherz), Sinda, ei sa kaugelt pea (Herz, mein Herz, nicht in der Ferne), Eimaiõua (Sprichst Du zum Vogel, komm hier herein), Head ööd (Gut Nacht, gut Nacht, mein teures Lieb).

Palun luuletuste kohta käiwaid teateid lahkesti hiljemalt kewade jooksul minu kätte saata.

Adr.: Jurjew, „Postimees“.

Aino Kallas.

Kallaste 6/3 1915.

Palutakse ka teisi Eesti ajalehti eelolewat üleskutset awaldada.